

Αγαπητοί μαθητές και μαθήτριες,

Σήμερα, τιμούμε μια ημερομηνία που έχει χαραχτεί ανεξίτηλα στη συλλογική μας μνήμη: την **28η Οκτωβρίου**. Μία μέρα που έχει συνδεθεί άρρηκτα με το «έπος του '40», το «θρυλικό ΟΧΙ» που είπε ο λαός μας, τη δόξα και την ανδρεία των στρατιωτών μας. Και όλα αυτά είναι αλήθεια. Συχνά όμως παραλείπουμε και κάποια ακόμα αξιόλογα στοιχεία που πρέπει να τα ξέρουμε. Γιατί η ιστορία δεν είναι ποτέ μονόχρωμη. Δεν είναι ένα παραμύθι με καλούς και κακούς, με ήρωες και δειλούς. Είναι ένα πολύπλοκο μωσαϊκό από ανθρώπινες επιλογές, φόβο, αβεβαιότητα, διλήμματα και θυσίες που πολλές φορές γίνονται χωρίς να το θέλουμε.

Σήμερα, θέλω να σας μιλήσω για αυτήν την άλλη αλήθεια. Την πιο δύσκολη, την πιο ανθρώπινη. Να σας παροτρύνω να δείτε πίσω από τους θρύλους, πίσω από τα μνημεία, και να ανακαλύψετε τους ανθρώπους.

Πρώτα λοιπόν θέλω να σας πω **για την Πολυπλοκότητα του γνωστού μας «ΟΧΙ»**.

Η 28η Οκτωβρίου του 1940 δεν υπήρξε μια στιγμή εθνικής ομοψυχίας που προέκυψε ξαφνικά. Ήταν το αποκορύφωμα μιας περιόδου με πολιτικές αναταράξεις, κοινωνικές εντάσεις και ένα καθεστώς περιορισμένης ελευθερίας, με φίμωση της αντιπολίτευσης και διωγμούς των πολιτικών του αντιπάλων. Όμως, όταν ο Ιωάννης Μεταξάς είπε το «ΟΧΙ», εξέφρασε μια απόφαση ιστορικής βαρύτητας, η οποία δεν ήταν αποτέλεσμα προσωπικής φιλοδοξίας ή απλώς ηρωισμού, αλλά μιας συνειδητής επιλογής απέναντι σε ένα αδιέξοδο τελεσίγραφο. Η αποδοχή του θα σήμαινε απώλεια της εθνικής ανεξαρτησίας και παράδοση της χώρας στις δυνάμεις του φασισμού.

Η απόφαση αυτή, όσο δύσκολη και αν ήταν, στάθηκε αφορμή να αναδειχθεί το μεγαλείο ενός ολόκληρου λαού.

Παρά τη φτώχεια, τις στερήσεις και τις πληγές του παρελθόντος, οι Έλληνες ενώθηκαν και αντιστάθηκαν με θάρρος απέναντι σε μια υπερδύναμη. Το «ΟΧΙ» του 1940 δεν ήταν μόνο η απάντηση μιας κυβέρνησης, δεν ήταν μόνο η απόφαση ενός ανθρώπου, αλλά κυρίως η φωνή ενός λαού που αρνήθηκε να υποταχθεί.

Αυτή η συλλογική στάση, η αυθόρμητη και γενναία αντίσταση, είναι το πιο φωτεινό κομμάτι της ιστορίας μας. Μας θυμίζει πως στις πιο δύσκολες στιγμές, η δύναμη και η αξιοπρέπεια ενός λαού μπορούν να υπερβούν κάθε εμπόδιο.

Πίσω από κάθε ένδοξη μάχη, υπήρχαν άνθρωποι. Άνθρωποι σαν κι τους παππούδες, τους γονείς, τα μεγάλα αδέρφια, που άφησαν τα σπίτια τους, τις οικογένειές τους, τα μαγαζιά τους, τα χωράφια τους χωρίς όργωμα, τα ζώα χωρίς πότισμα και πήγαν στο μέτωπο. Δεν ήταν γεννημένοι ήρωες. Ήταν αγρότες, εργάτες, φοιτητές, μαγαζάτορες, επιστήμονες, που αναγκάστηκαν να γίνουν στρατιώτες. Κάποιοι πήγαν με ενθουσιασμό, κάποιοι με φόβο.

Η πραγματική γενναιότητα όμως δεν είναι να μην φοβάσαι. Είναι να προχωράς ακόμα κι όταν τρέμεις από τον φόβο. Είναι να κάνεις το καθήκον σου όχι επειδή είσαι υπεράνθρωπος, αλλά ακριβώς επειδή είσαι άνθρωπος. Αυτή είναι η πιο βαθιά, η πιο συγκινητική πτυχή της ιστορίας. Η ικανότητα του ανθρώπου να υπερβαίνει τον εαυτό του, να ξεπερνά τις αδυναμίες του και να μάχεται για κάτι ανώτερο. Οι στρατιώτες του '40 δεν ήταν άτρωτοι ήρωες. Ήταν άνθρωποι που πείνασαν, κρύωσαν, φοβήθηκαν, πληγώθηκαν, αλλά στάθηκαν όρθιοι. Και αυτή τους η ανθρώπινη πτυχή είναι που τους κάνει πραγματικά σπουδαίους.

Η επέτειος της 28ης Οκτωβρίου δεν είναι μια ημέρα για να αναπαράγουμε άκριτα τα εθνικά στερεότυπα. Είναι μια μέρα

όχι για να θυμόμαστε μόνο το παρελθόν, αλλά κυρίως για να κατανοήσουμε το παρόν και να χτίσουμε ένα καλύτερο μέλλον. Ένα μέλλον που δεν θα είναι απλώς μια επανάληψη των λαθών του παρελθόντος, αλλά μια εξέλιξή του.

Σήμερα, η δική σας μάχη δεν είναι στο βουνό, δεν είναι με τα όπλα. Είναι με το μυαλό, είναι με την καρδιά. Η δική σας μάχη είναι να σκέφτεστε κριτικά, να αμφισβητείτε ό,τι σας προβάλλεται ως απόλυτη αλήθεια. Είναι να αναζητάτε την αλήθεια, να ρωτάτε, να καταλαβαίνετε ότι η ιστορία δεν είναι ένα μονοδιάστατο παραμύθι. Είναι ένα πολύπλοκο μωσαϊκό από λάθη, επιτυχίες, δειλίες, γενναιότητα, συμφέροντα και ιδανικά.

Να θυμάστε ότι κάθε λαός έχει τα σκοτεινά σημεία στην ιστορία του, όπως και τα φωτεινά. Και το να τα αναγνωρίζεις όλα, είναι η μόνη οδός για να ωριμάσεις και να προχωρήσεις μπροστά. Το να αναγνωρίζουμε αδυναμίες των προγόνων μας δεν είναι ένδειξη αδυναμίας, αλλά ωριμότητας και δύναμης. Μας βοηθά να μην επαναλάβουμε τα λάθη τους.

Αυτό το «ΟΧΙ» που γιορτάζουμε σήμερα, είναι κάτι περισσότερο από μια απάντηση σε ένα τελεσίγραφο. Είναι μια στάση ζωής. Είναι η στάση που πρέπει να κρατάτε απέναντι στην αδικία, στη βία, στο ρατσισμό, στη μισαλλοδοξία. Είναι το «ΟΧΙ» στην παθητική αποδοχή, το «ΟΧΙ» στη βολική σιωπή, το «ΟΧΙ» στην άκριτη σκέψη.

Γιατί μόνο αν μάθουμε να λέμε «ΟΧΙ» σε όλα αυτά, θα μπορέσουμε να πούμε όχι στο φίδι του φασισμού και του ναζισμού που προβάλλει και πάλι το κεφάλι του μέσα από το αυγό που επωάζουν κάποιοι. Να πούμε «ΝΑΙ» στην ελευθερία, στη δικαιοσύνη, στην ειρήνη, στο σεβασμό των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Ναι σε έναν κόσμο καλύτερο για όλους. Έναν κόσμο που θα χτίσετε εσείς, οι επόμενες

γενιές, με όπλα σας την κριτική σκέψη, την ενσυναίσθηση
και την ανθρωπιά.

Σας ευχαριστώ.